

Olsztyn, 27 września 2017 r.

PS-VII.431.3.2017

Pan
Krzysztof Piwowarczyk
Burmistrz Węgorzewa
ul. Zamkowa 3
11-600 Węgorzewo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu Burmistrzowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miejskim w Węgorzewie, ul. Zamkowa 3, 11-600 Węgorzewo, NIP: 8451862819, REGON: 790671308, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na terenie gminy w celu przeprowadzenia oględzin obiektów cmentarnictwa wojennego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Krzysztof Andrzej Piwowarczyk – Burmistrz Węgorzewa wybrany powtórnie w wyborach bezpośrednich 30 listopada 2014 r., obowiązki objął w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Miejskiej w Węgorzewie.

[Dowód: akta kontroli str. 1-4]

- Andrzej Krzysztof Lachowicz – Zastępca Burmistrza Węgorzewa, powołany na to stanowisko z dniem 18 grudnia 2006 r., któremu podporządkowana jest kontrolowana komórka, tj. Biuro Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Węgorzewie.

[Dowód: akta kontroli str. 5-13]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Emilia Orzoł – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.635.2017 z dnia 11 lipca 2017 r., która w dniu 27 lipca 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 14-15]

- Jan Kosiorek – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu

Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.634.2017 z dnia 11 lipca 2017 r., który w dniu 27 lipca 2017 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 16-17]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 31 lipca 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 3 (2017).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Węgorzewo zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 31 lipca 2017 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-VII.431.3.2017 z dnia 10 lipca 2017 r. W dniu kontroli jednostkę reprezentował Sekretarz Gminy Węgorzewo Andrzej Fil, któremu kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przeprowadzenia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.63.2017 zawartego w dniu 6 kwietnia 2017 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Węgorzewo w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2142 z 4 maja 2017 r.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miejskiego w Węgorzewie ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizowane są przez Biuro Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Węgorzewie. Wskazuje na to zapis w § 16 pkt 9-10 przedłożonego regulaminu organizacyjnego, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 17/2015 Burmistrza Węgorzewa z dnia 13 lutego 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Węgorzewie (ze zmianami), w brzmieniu: „9) zapewnienie właściwego utrzymania cmentarzy wojennych, nekropolii, mogił i cmentarzy komunalnych; 10) nadzór ogólny nad utrzymaniem miejsc pamięci narodowej i pomników zlokalizowanych na terenie miasta i gminy oraz zlecenie niezbędnych prac w tym zakresie”. Komórka organizacyjna podlega bezpośrednio Zastępcy Burmistrza.

[Dowód: akta kontroli str. 6-13]

Obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje – główny specjalista ds. ochrony środowiska w Biurze Ochrony Środowiska UM w Węgorzewie.

Kontrolowane zadania zostały ujęte w części I pkt 16 zakresu czynności pracownika, w brzmieniu: „16) Nadzór nad utrzymaniem miejsc pamięci narodowej i pomników zlokalizowanych na terenie miasta i gminy oraz zlecenie niezbędnych prac”, przyjętego do wiadomości i przestrzegania 19 czerwca 2013 r. Pracownik udzielał kontrolującemu informacji i wyjaśnień, a ponadto udostępnił niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 18-21]

Z okazanej kontrolującemu dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy jest prowadzonateczka oznaczona symbolem i hasłem: „OŚ 7045 „Utrzymanie miejsc grzebalnych”, w której przechowywana jest dokumentacja ze sprawami bieżącymi. W teczce zgromadzono, m.in.: sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi wraz z załącznikami za II okres 2016 r., informację urzędu wojewódzkiego w Olsztynie dot. możliwości wypożyczenia wystawy planszowej poświęconej grobom i cmentarzom wojennym województwa warmińsko-mazurskiego, ukazującej ich stan przed i po wykonaniu prac renowacyjnych, korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejęciem w 2017 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych wraz z Uchwałą Rady Miejskiej w Węgorzewie i Porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.63.2017 z dnia 6 kwietnia 2017 r., umowę z wykonawcą prac na cmentarzach wojennych, korespondencję z Posłem na Sejm RP w sprawie zmiany treści napisów na cmentarzu żołnierzy Armii Radzieckiej z II wojny światowej w Węgorzewie, wniosek do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wydanie pozwolenia na przeprowadzenie prac na trzech zabytkowych cmentarzach wojennych przez żołnierzy rezerwistów Bundeswehry wraz z Pozwoleniem WKZ, zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

Pracownik ponadto prowadzi księgę pochowanych żołnierzy Armii Radzieckiej na cmentarzu wojennym w Węgorzewie. Wpisy do księgi są dokonywane pismem odręcznym, w następującym układzie: lp., nazwisko i imię, imię ojca, pseudonim, data i miejsce urodzenia i zgonu, kto pochowany: żołnierz, jeńiec, ofiara terroru, stopień wojskowy, przynależność do jednostki wojskowej, nr mogiły na cmentarzu/kwaterze, pierwotne miejsce pochowania w przypadku ekshumacji (miejscowość), uwagi. Dane żołnierzy są umieszczane w księdze w kolejności wpływu wniosków z Zarządu Głównego PCK Biura Informacji i Poszukiwań, za pośrednictwem W-M Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie. Na dzień kontroli, spośród 317 ogólnie pochowanych, zidentyfikowano 45 żołnierzy, gdzie 11 z tych nazwisk widnieje na tablicy pamiątkowej, która znajduje się na cmentarzu wojennym w Węgorzewie. W poszczególnych pozycjach księgi pochowanych odnotowano liczby nieznanymi żołnierzy, ujętych pojedynczo bądź zbiorczo, ekshumowanych z różnych miejsc.

W celu ułatwienia odszukiwania miejsca pochówku konkretnego żołnierza Armii Radzieckiej, spis jest prowadzony również w formie skorowidza pochowanych, w którym nazwiska występują w układzie alfabetycznym. Na przykładzie ostatnio wpisanego nazwiska: Gojtieniuk Iwan Safranowicz (nr pozycji w księdze 45), stwierdzono zgodność danych występujących w wyżej wymienionej dokumentacji. Zarówno w księdze pochowanych, jak i w skorowidzu dokonano stosownej korekty w oparciu o imienne spisy przekazane w 2013 r. przez Ambasadę Federacji Rosyjskiej w Warszawie. Występujące różnice w pisowni kilku nazwisk zostały skorygowane poprzez wykreślenie nieprawidłowego zapisu linią ciągłą w sposób umożliwiający jego

odczytanie i wpisanie prawidłowego brzmienia. Przy każdej poprawce zamieszczony jest czytelny podpis osoby jej dokonującej wraz z datą .

[Dowód: akta kontroli str. 22-30]

Kontrolującym udostępniono również teczkę oznaczoną symbolem OŚ 7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie gminy Węgorzewo”, w której, poza dokumentacją dotyczącą innych cmentarzy, wyodrębnione zostały karty ewidencyjne grobów i cmentarzy wojennych wraz z załącznikami (mapki sytuacyjne, fotografie obiektów) oraz pisma do PCK potwierdzające wpisy do imiennej ewidencji pochowanych na cmentarzu żołnierzy Armii Radzieckiej w Węgorzewie. W przedłożonej ewidencji ujęto 11 obiektów cmentarnictwa wojennego, z tego wyłącznie cmentarz żołnierzy AR w Węgorzewie pochodzi z czasów II wojny światowej. Zgodnie z opisem widniejącym w kartach ewidencyjnych niektóre z wykazanych obiektów zachowały się jedynie w stanie złym/szczątkowym, w przypadku części z nich, z uwagi na ich położenie (w lesie, w polu bądź na dawnych cmentarzach gminnych), jest znacznie utrudniony dostęp.

Kontrolujący przypomnieli pracownikowi odpowiedzialnego za realizację powierzonych zadań, że w przypadku prowadzenia prac, które w istotny sposób wpłyną na wygląd obiektów cmentarnictwa wojennego, należy aktualizować dane zawarte w kartach ewidencyjnych. Powyższe należy dokonać poprzez uzupełnienie lub dołączenie do poszczególnej karty stosownego opisu (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania), wraz z dodatkową dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Karty należy uzupełniać i poprawiać również w oparciu o pozyskane z różnych źródeł informacje, np. odnośnie liczby, nazwisk i narodowości pochowanych, ilości nagrobków, wpisu do rejestru zabytków.

Zadania będące przedmiotem kontroli Gmina Węgorzewo przejęła na mocy Uchwały Nr XXXIII Rady Miejskiej w Węgorzewie z dnia 29 marca 2017 r. sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim w sprawie powierzenia Gminie Węgorzewo prowadzenia zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, i na jej podstawie Burmistrz Węgorzewa w dniu 6 kwietnia 2017 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.63.2017. Określone w nim środki finansowe w kwocie 9.000 zł wpłynęły na konto Urzędu Miejskiego w Węgorzewie w dniu 4 maja 2017 r.

[Dowód: akta kontroli str. 31]

W toku kontroli ustalono, że Burmistrz Węgorzewa zlecił w Węgorzewie wykonanie prac polegających na utrzymaniu przede wszystkim trzech cmentarzy z I wojny światowej: cmentarz żołnierzy niemieckich i rosyjskich w Węgorzewie nad jeziorem Święcajty, cmentarz żołnierzy niemieckich w Guji, cmentarz żołnierzy niemieckich i rosyjskich w miejscowości Stręgiel, a także cmentarza z II wojny światowej w Węgorzewie, na którym spoczywają żołnierze Armii Radzieckiej.

Zgodnie z zapisami umowy podpisanej w dniu 9 maja 2017 r. przez ww. strony, za bieżące wykonanie ustalonego zakresu prac w okresie od dnia zawarcia umowy do 30 grudnia 2017 r., wykonawcy przysługuje wynagrodzenie brutto w kwocie 9.000 zł, tj. w wysokości dotacji z budżetu Wojewody. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpisany bez uwag protokół odbioru robót, jeden do 31 sierpnia br., drugi do końca 2017 r., i każdorazowo wystawiana przez wykonawcę faktura.

Zespół kontrolny otrzymał pisemne wyjaśnienia, że opiekę nad kwaterą żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej na starym cmentarzu przykościelnym w Radziejach organizuje ksiądz z Parafii Rzymsko-Katolickiej w Radziejach, a pozostałe obiekty corocznie, na przełomie sierpnia i września, są poddawane jednorazowym zabiegom pielęgnacyjnym (w szczególności koszenie trawy i usuwanie gałęzi). Czynności te wykonują osoby zatrudnione w ramach prac interwencyjnych. Działania Urzędu nad położonym w lesie cmentarzem żołnierzy niemieckich z I wojny światowej w miejscowości Guja wspiera okazjonalnie Nadleśnictwo Borki.

W badanym okresie Gmina Węgorzewo wystąpiła z wnioskiem z dnia 22 maja 2017 r. do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wydanie pozwolenia na prace konserwacyjne ogrodzeń na trzech zabytkowych cmentarzach z grobami żołnierzy niemieckich oraz innych armii z I wojny światowej w miejscowościach: Węgorzewo nad jeziorem Święcąjty, Guja i Stręgiel. Organ, po ocenie przedstawionego programu prac, udzielił Pozwolenia Nr 234/2017 z dnia 31 maja 2017 r. zgodnie z wnioskiem. Wykonawcą tych prace w okresie od 15 czerwca 2017 r. do 24 czerwca 2017 r. była grupa rezerwistów Bundeswehry.

Według pisemnej informacji stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez pracownika Biura Ochrony Środowiska. Cmentarz wojskowy z I wojny światowej w Węgorzewie, z punktem widokowym na jezioro Święcąjty, jest najczęściej odwiedzany przez turystów. Z kolei na cmentarzu żołnierzy Armii Radzieckiej składane są wieńce przez zagraniczne delegacje w rocznice zakończenia II wojny światowej.

W badanym okresie nie odnotowano skarg na stan utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, jak też aktów wandalizmu. Nie był sprawowany jakkolwiek patronat społeczny nad tym miejscem pamięci, np. przez uczniów miejscowych szkół czy organizacje społeczne i kombatanckie.

[Dowód: akta kontroli str. 32-38]

Na dzień kontroli nie wydatkowano przekazanej gminie dotacji z budżetu Wojewody w kwocie 9.000 zł, gdyż zgodnie z umową z dnia 9 maja 2017 r. zapłata wynagrodzenia następuje po zakończeniu przez firmę „...” w Węgorzewie pierwszego etapu prac do dnia 31 sierpnia 2017 r. oraz po zakończeniu drugiego etapu, tj. do dnia końca 2017 r. Na realizację powierzonego zadania Gmina Węgorzewo nie przewidziała środków własnych.

[Dowód: akta kontroli str. 32-33, 39]

W dniu kontroli, w obecności pracownika realizującego kontrolowane zadania przeprowadzono oględziny grobów i cmentarzy wojennych zlokalizowanych na terenie gminy. Ze względu na ich dużą ilość i rozproszenie w terenie oraz nieprecyzyjne informacje o ich położeniu i stanie zachowania (występują w stanie szczytkowym), przy wyznaczaniu obiektów do wizytacji kierowano się zasadą uzyskania najlepszych efektów oceny stanu faktycznego przy możliwie najmniejszych nakładach. Opierając się na ww. kryteriach oględzinom poddano następujące obiekty cmentarnictwa wojennego:

- cmentarz żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w Węgorzewie nad jeziorem Święcąjty,
- cmentarz żołnierzy Armii Radzieckiej w Węgorzewie z II wojny światowej,
- cmentarz żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w miejscowości Stręgiel,
- kwatera żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej przy budynku kościoła w Radziejach.

Na podstawie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że jakość wykonanych prac porządkowo-konserwacyjnych nie budzi zastrzeżeń. Zabiegi pielęgnacyjne na tych obiektach prowadzone są z niezbędną częstotliwością. Kontrolujący pozytywnie ocenili prace polegające na naprawie muru ogrodzeniowego na cmentarzu żołnierzy niemieckich i rosyjskich z I wojny światowej w Węgorzewie nad jeziorem Święcajty, przeprowadzone w 2015 r. oraz tegoroczne prace konserwacyjne ogrodzeń na cmentarzach wojennych wykonane przez grupę rezerwistów Bundeswehry. Na uwagę zasługuje fakt umieszczenia, z inicjatywy Urzędu Miejskiego w Węgorzewie, tablic kierunkowych bądź piktogramów miejsc pamięci przed wizytowanymi cmentarzami wojennymi, co niewątpliwie ułatwia zlokalizowanie obiektu osobom zainteresowanych. Podejmowane przez samorząd działania świadczą o prawidłowym wypełnianiu przez władze Gminy Węgorzewo oraz podległych pracowników przejętych zobowiązań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.

[Dowód: akta kontroli str. 40-51]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

wz. *Wojewody Warmińsko-Mazurskiego*
Sławomir Sadowski
Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1196541.2488551.1874597
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.doc
Sygnatura dokumentu	PS-VII.431.3.2017
Data dokumentu	2017-09-27 13:57:30
Skrót dokumentu	C6D10B4AD75CEB0A5CC79879C23F8747AEEB4046
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2017-09-27 13:57:28
Podpisane przez	Sławomir Sadowski WICEWOJEWODA

Akceptacja	JASTRZĘBSKI MARCIN, 2017-09-25 10:58:57, wersja 1.1 (dyrektor wydziału, PS - Wydział Polityki Społecznej (PS), PS - Wydział Polityki Społecznej (PS)) Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
	EZD 3.30.481.4063.6586
Data wydruku:	2017-09-28 12:41:57
Autor wydruku:	ORZOŁ EMILIA inspektor wojewódzki